

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Освітньо-наукова програма 011 «Освітні, педагогічні науки»
Рівень вищої освіти – третій

Цикл професійної підготовки. Обов'язкові освітні компоненти

Силабус навчальної дисципліни

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Назва курсу	Професійно-педагогічна компетентність викладача вищої школи
Веб-сайт для курсу	http://do1.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	<p><i>Мета курсу:</i> сформувати цілісне уявлення про структуру, зміст та особливості професійно-педагогічної компетентності викладача вищої школи; стимулювати здобувачів третього освітньо-наукового рівня до професійного самовиховання, формувати в них потребу в неперервному педагогічному самовдосконаленні.</p> <p><i>Завдання курсу:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• сприяння розумінню сутності та значущості професійно-педагогічної компетентності як важливого чинника професійної та соціальної успішності викладача вищої школи;• сприяння формуванню індивідуального стилю професійної педагогічної діяльності;• стимулювання рефлексивних здібностей, здатності до самоконтролю та саморегуляції;• розвиток творчої здібності майбутніх викладачів;• розвиток особистісної динаміки аспірантів;• сприяння опануванню інструментами професійно-особистісного саморозвитку
Тривалість курсу	3 кредити, 90 годин Лекції – 14 год. Практичні заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Результати навчання	<p>У результаті вивчення курсу аспірант набуває <i>загальні компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Здатність використовувати теоретичні знання для аналізу та вирішення практичних ситуацій в науковій та педагогічній діяльності.• Здатність генерувати нові ідеї (креативність) у процесі вирішення навчальних та дослідницьких задач, у тому числі у міждисциплінарному контексті.• Здатність використовувати сучасні технології наукової комунікації українською та іноземними мовами в усній та письмовій формах з метою презентації результатів наукового дослідження, спілкування з науковою спільнотою та експертної

	<p>оцінки наукового знання</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність до самовдосконалення та самоменеджменту, планування індивідуальних траєкторій професійного та особистісного розвитку • Здатність до культури міжособистісної взаємодії, поваги різноманітності та мультикультурності в соціокультурному та професійному середовищах, науково-педагогічної діяльності на засадах соціальної відповідальності та свідомої громадянської позиції. • Здатність дотримуватися норм професійної етики та академічної доброчесності. • Здатність до лідерства, поєднання автономної та командної роботи. <p><i>спеціальні компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність адекватно використовувати науково-педагогічну термінологію, аналізувати освітній процес з позицій сучасних методологічних підходів. • Здатність до проблематизації сучасної педагогічної дійсності, прогнозування оптимальних шляхів вирішення актуальних проблем. • Здатність використовувати знання про сучасні досягнення в освіті/педагогіці для реалізації завдань педагогічної та науково-дослідницької діяльності. • Здатність до виконання професійних завдань і педагогічних функцій викладача вищої школи в умовах мінливого освітнього середовища; здатність проектувати, здійснювати, оцінювати та корегувати навчально-виховний процес у закладах освіти. • Здатність враховувати психологічні особливості когнітивних процесів у проектуванні та організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. • Здатність до педагогічного спілкування на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу, конструктивної діалогічної взаємодії з колегами, широким академічним товариством та громадськістю на національному й міжнародному рівні з метою реалізації інноваційного проекту або вирішення наукової або практичної проблеми. • Здатність до самоаналізу та коригування педагогічної діяльності, самоменеджменту, саморозвитку. <p>Після опанування дисципліни аспіранти повинні:</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сутність та структуру професійно-педагогічної компетентності викладача вищої школи; • характеристики компонентів професійно-педагогічної компетентності викладача вищої школи, критерії їхньої сформованості та інструменти діагностики; • інструменти професійно-особистісного саморозвитку. <p><i>уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснювати самодіагностику сформованості професійно-педагогічної компетентності в цілому та окремих компонентів зокрема;
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • визначати індивідуальні особливості педагогічних здібностей та проєктувати шляхи свого професійного зростання та саморозвитку; • організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; • управляти своїм станом та поведінкою, доцільно використовуючи невербальні засоби у спілкуванні; • визначати стилі педагогічного спілкування, вирішувати проблеми педагогічного спілкування; • знаходити оптимальну стратегію взаємодії у конфліктній ситуації; аналізувати власну діяльність з погляду її педагогічної доцільності; • бачити в студентів партнера, формувати стосунки в освітньому середовищі ЗВО на основі взаємної поваги та довіри; • використовувати інструменти професійно-особистісного саморозвитку
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Професійно-педагогічна компетентність викладача вищої школи: сутність та структура. Особливості педагогічної діяльності сучасного викладача ЗВО. Функції викладача ЗВО в сучасному освітньому просторі. Структура професійної діяльності викладача ЗВО. Поняття «компетенція» і «компетентність» у теорії освіти. Сутність професійної компетентності педагога. Поняття «професійно-педагогічна компетентність викладача вищої школи». Структура професійно-педагогічної компетентності викладача вищої школи. Педагогічні здібності та професійно значущі особистісні якості викладача та його компетенції. Педагогічна культура і педагогічна техніка викладача.</p> <p>Тема 2. Компетенції саморегуляції в структурі професійно-педагогічної компетентності викладача. Актуальність проблеми саморегуляції професійної діяльності викладача. Поняття «психонічна техніка». Психологічний захист у професійній діяльності. Особливості професійного стресу у сучасних умовах. Синдром емоційного вигорання. Сутність, форми та методи саморегуляції у професійній діяльності викладача</p> <p>Тема 3. Риторична компетентність викладача. Поняття «риторика», «риторична компетентність». Сутнісні характеристики риторичної компетентності викладача вищої школи. «Риторичний портрет» викладача. Техніка мовлення. Дихання. Голос. Дикція. Культура мовлення сучасного викладача. Саморозвиток риторичної компетентності викладача вищої школи.</p> <p>Тема 4. Компетентність викладача вищої школи у невербальному спілкуванні. Проблема невербального спілкування в історичній ретроспективі. Феномен невербального спілкування у життєдіяльності людини. Невербальні засоби спілкування. Міжкультурні особливості невербального спілкування. Невербальне спілкування у професійній діяльності сучасного викладача. Основні вимоги до жестів та міміки викладача.</p> <p>Тема 5. Комунікативна компетентність викладача. Поняття «комунікація», «комунікативна компетентність». Загальна характеристика спілкування як феномену людського буття. Сутність і зміст комунікативної компетентності викладача. Структура комунікативної компетентності викладача. Стилі педагогічного спілкування. Поняття «авторитет» та «авторитарність». Педагогічний такт у професійній діяльності викладача ЗВО.</p> <p>Тема 6. Педагогічна взаємодія у професійній діяльності викладача. Фасилітаційна компетентність. Загальна характеристика по-</p>

	<p>няття «педагогічна взаємодія». Форми та методи педагогічної взаємодії у сучасній педагогічній теорії. Вимога як метод педагогічної взаємодії. Види вимог. Переконавання та навіювання в педагогічному процесі. Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди. Поняття «педагогічна фасилітація». Характеристики фасилітативної педагогічної взаємодії. Фасилітаційна компетентність викладача.</p> <p>Тема 7. Конфліктологічна компетентність викладача ЗВО. Феномен конфлікту в соціально-психологічному та соціально-педагогічному контекстах. Типологія конфліктів. Структура конфлікту. Стадії конфліктної ситуації. Сутність, зміст та структура конфліктологічної компетентності викладача ЗВО. Особливості конфліктних ситуацій та конфліктів у професійній діяльності викладача ЗВО. Стратегії поведінки у конфлікті. Аналіз та прогнозування конфліктів та конфліктних ситуацій в освітньому середовищі ЗВО.</p> <p>Тема 8. Педагогічна діяльність викладача вишу як творчий процес. Поняття «творчість», «педагогічна творчість», «креативність». Якості творчої особистості. Креативність викладача вищої школи: сутність, функції, структура. Методи активізації творчої діяльності в навчально-виховному процесі сучасного ЗВО.</p> <p>Тема 9. Самоменеджмент та самопрезентація в контексті формування професійно-педагогічної компетентності викладача ЗВО. Професійний успіх: зміст та чинники досягнення. Технології самопрезентації. Кар'єрний розвиток викладача ЗВО. Моделі кар'єрного розвитку професіоналів. Стратегія і тактика побудови кар'єри. Особистісний професійний план.</p>
Орієнтація (на кого розрахований курс)	Навчальний курс для здобувачів третього рівня вищої освіти за освітньою програмою 011 «Освітні, педагогічні науки»
Резюме викладача	Бутенко Людмила Леонідівна , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	e-mail: pedagogica.butenko@gmail.com
Попередня підготовка	Компетентності, набуті в процесі вивчення циклу загальної підготовки, психологічних, педагогічних дисциплін другого (магістерського) рівня вищої освіти; ОК «Філософія науки» (ОС доктор філософії), ОК «Теоретичні засади педагогіки та освітньої діяльності» (ОС доктор філософії)
Як навчатися?	Навчальний курс побудовано на основі єдності аудиторної та позааудиторної роботи, сполучення індивідуальних та групових форм навчальної діяльності. <i>Лекція</i> передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією, організацію діалогу з метою з'ясування рівня орієнтованості й пізнання аспірантів з проблем курсу, ступінь їх готовності до сприйняття наступного матеріалу. <i>Практичне заняття</i> передбачає детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень курсу та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідних завдань, вправ. Проведення практичних занять передбачає використання таких форм та методів роботи, як кейс-метод, дискусія, мозковий штурм, робота у малих групах і т.п. Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю

	<p>знань, умінь і навичок аспірантів; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю аспірантів, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані аспірантом за окремі практичні заняття, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.</p> <p>У процесі роботи за курсом аспіранти мають працювати з інформацією з різних джерел, зокрема з використанням мережі Інтернет, виконувати усні та письмові завдання, брати участь у виконанні навчальних проєктів. Теми занять та презентацій пов'язані із темами модулів, у межах яких здійснюється навчання.</p>
Методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> • Робоча навчальна програма з дисципліни • Силабус • Електронна бібліотека за курсом • Глосарій
Навчальні матеріали	<p style="text-align: center;"><i>Базові</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Гура О. І.</i> Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект: монографія. Запоріжжя: ГУ «ЗІДНУ», 2006. 332 с. • <i>Кайдалова Л. Г.</i> Педагогічна майстерність викладача: навч. посібник / Л. Г. Кайдалова та ін. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с. • <i>Маценко Л. М.</i> Діяльність наставника в системі виховної роботи вищого навчального закладу: монографія. Київ: НАКККіМ, 2010. 420 с. • <i>Мороз О. Г., Падалка О.С., Юрченко В.І.</i> Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки; за заг. ред. О. Г. Мороза. Київ: НПУ, 2006. • <i>Педагогічна майстерність: підручник; за ред. І. А. Зязюна.</i> 2-ге вид., доп. та переробл. Київ: Вища школа, 2004. 422 с. • <i>Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: навчальний посібник / за ред. І.Л. Холковської.</i> Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. 144 с. • <i>Розвиток педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства: монографія / І. А. Зязюн, О. А. Лаврінченко, М. М. Солдатенко, В. В. Пилипчук.</i> Київ: Педагогічна думка, 2012. 390 с. • <i>Теслюк В. М., Лузан П.Г.</i> Основи педагогічної майстерності: навчальний посібник. Київ: НАКККіМ, 2011. 304 с. • <i>Тищенко В. М.</i> Викладач вищої школи: феномен професії: монографія. Львів: Сполом, 2006. 398 с. • <i>Харарі Ю. Н.</i> 21 урок для 21 століття; пер. з англ. О. Демянчука. Київ: Форс Україна, 2018. 416 с. <p style="text-align: center;"><i>Допоміжні</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Білан Л. Л.</i> Професійна діяльність педагога вищої школи: монографія. Ніжин: Лисенко М.М., 2013. 503 с. • <i>Булах І. С., Долинська Л.В.</i> Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів: навчально-методичний посібник. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. 114 с.

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Сисоєва С. О.</i> Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури : монографія. Київ : ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. 404 с. • Соколов М., Губа К., Зименкова Т., Сафонова М., Чуйкина О. Как становятся профессорами: академические карьеры, рынки и власть в пяти странах. Москва: Новое литературное обозрение, 2015. 832 с. • <i>Солдатенко М. М.</i> Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційного суспільства: конгнітивний аспект : монографія. Київ, 2012. 168 с. • <i>Ставицький А.</i> Роль викладача-лідера у сучасному університеті : навчальний посібник. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с. • <i>Чебикін О. Я., Ковальова О.О.</i> Психологічні особливості формування основ професійного іміджу : монографія. Одеса, 2009. 223 с. <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://osvita.org.ua – освітній портал (каталог освітніх ресурсів, новини освіти) • http://www.mon.gov.ua – офіційний сайт МОН України 		
Необхідне устаткування	Мультимедійний проєктор. Наявність оболонки Moodle для роботи на освітньому порталі		
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	<p><i>Лекція</i> (оглядова/тематична; лекція-бесіда, лекція-візуалізація) <i>Практичні заняття</i> (презентація/дискусія/метод кейс-стаді/робота в малих групах/тренінгові заняття/виконання вправ та завдань/самостійна робота з джерелами інформації/ складання структурно-логічних схем, опорних конспектів) <i>Виконання індивідуальних творчих завдань</i> (навчальний проєкт; навчальне есе)</p>		
Форми поточного та підсумкового контролю	Для <i>поточного контролю</i> використовується тестування; усне опитування; письмовий контроль. <i>Підсумковий контроль</i> – іспит. Підсумкова оцінка за курс є сумою оцінок, отриманих аспірантом за виконання за виконання завдань та контрольних модульних робіт. Максимальна оцінка становить 100 балів.		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Вид діяльності	Критерії оцінювання	Бали
	Виконання завдань практичних занять №1 – № 8	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер.	0-50
	Виконання індивідуально-творчих завдань	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер. Представлені вчасно для перевірки викладачем.	0-20
	КМР № 1	Представлено вірні й повні відповіді на тестові завдання модульного контролю	0-30
	Усього за курс		
Політика курсу	<ul style="list-style-type: none"> • Курс орієнтовано на створення дружнього, творчого, відкритого до конструктивної критики середовища. 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. • Аспірант, який пропустив заняття, самостійно вивчає матеріал, за наведеними в силабусі літературними джерелами, виконує завдання та надає викладачеві в час, відведений для консультацій. • Аспірант має право аргументовано відстоювати свою думку стосовно тематики занять, якщо вона не збігається з думкою викладача, вимагати від викладача додаткових роз'яснень на заняттях у випадку їх недостатнього висвітлення на лекціях.
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<ul style="list-style-type: none"> • У процесі роботи необхідно дотримуватися Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/polojakadembro2.pdf), відповідних принципів академічної доброчесності. • Письмові роботи, презентації мають бути авторськими, оригінальними. • Письмові роботи мають бути оформлені згідно встановлених правил, з урахуванням вимог до цитування, подання відповідних покликань. • Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.
Feedback курсу	Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка.